

ZO ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY KNĚŽICE
VÝROČNÍ ZPRÁVA 2008

MGR. KVĚTOSLAVA BUREŠOVÁ (1933–2008)

V červenci 2008 nás uprostřed pilné práce opustila paní Květoslava Burešová, která stála u zrodu tradice dobrovolné ochrany přírody v okolí střediska Chaloupky a na Třebíčsku. V roce 1973 založila přírodovědný oddíl Mladých ochránců přírody, později s manželem Stanicí mladých přírodovědců. V roce 1988 na tuto činnost navázala místní organizace Českého svazu ochránců přírody v Kněžicích. Dětské oddíly pod vedením manželů Burešových celá léta úspěšně reprezentovaly oddíl i ZŠ Kněžice v přírodovědné soutěži „Zelená stezka – Zlatý list“, soutěžily o Cenu Brontosaura, staraly se o zeleň v okolí školy a v okolních obcích, pečovaly o desítky studánek, pořádaly brigády na pomoc přírodě. Zabývaly se i tématy jako je eroze, znečištění vod, ochrana klimatu, plýtvání potravinami, lidské zdraví apod. Náplň činnosti oddílů v mnohém předčil svoji dobu.

Náměty a témata z oblasti ochrany přírody ve spojení s 30-ti letou pedagogickou praxí a nezměrným úsilím paní Květoslavy Burešové vedly v roce 1991 k založení Střediska ekologické výchovy Chaloupky. Květoslava Burešová byla několik let členkou Komise ekologické výchovy ČSOP, členkou poradního sboru pro ekologickou výchovu Ministerstva životního prostředí ČR, členkou Rady ekologické výchovy – poradní komise Národního centra ekologické výchovy a členkou řešitelského kolektivu resortního výzkumu MŠMT „Integrace středisek ekologické výchovy do výchovně-vzdělávacího systému“. Za svoji tvůrčí pedagogickou činnost a dlouholeté prosazování a realizaci praktické ekologické výchovy dětí, mládeže a učitelů získala několik ocenění.

Své zkušenosti z oblasti ochrany přírody a ekologické výchovy přenesla do mnoha publikací, např. Hurá z lavic do přírody, Ekologická výchova na základní škole, Odpady – problém nás všech, Seznamujeme se s léčivými rostlinami, Učíme se v zahradě...

S odchodem paní Květoslavy Burešové ztratila nejen naše organizace zakladatelku a dlouholetou předsedkyni, ale především významnou osobnost a odbornici v oblasti ekologické výchovy a ochrany přírody. Všem, kteří ji znali osobně, bude ale nejvíce chybět jako kolegyně, přítelkyně a člověk.

CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE

Název: ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice

Sídlo: Kněžice 109, 675 21 Okříšky

Telefon: 568 423 456, 567 216 881

e-mail: csop@chaloupky.cz

<http://www.chaloupky.cz/csop>

IČO: 188 25 460

DIČ: CZ18825460, plátce DPH.

Bankovní spojení: KB Třebíč, č.ú. 14034-711/0100

Předsedkyně sdružení: Iveta Machátová

Hospodář: RNDr. Jozef Zetěk

Členka výboru: RNDr. Iva Suchá

Revizor: Ing. Jiří Kvasnička

Registrace dle zák.č 83/1990 Sb. o sdružování občanů u Ministerstva vnitra ČR pod čj. VSP/1-2123/90-R dne 2. 8. 1990.

62/88 Základní organizace ČSOP Kněžice je součástí celostátní organizace Českého svazu ochránců přírody, který je zaměřen na ochranu přírody a ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu (viz www.csop.cz).

ČSOP Kněžice je zřizovatelem samostatné právnické osoby „Chaloupky o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání“ a vlastníkem areálu Chaloupky.

HISTORIE

Český svaz ochránců přírody Kněžice zahájil svou činnost v roce 1988. Organizace byla založena pro členy dětského oddílu, kteří postupně odrůstali školním lavicím. Dětský oddíl mladých ochránců přírody působí v Kněžicích od roku 1973. V roce 1984 začíná dobrovolná péče o přírodně cenné území – Urbánkův palouk. Po dohodě ZŠ Kněžice, JZD Opatov, ONV Třebíč, Svazu družstevních rolníků a Západo-moravského muzea Třebíč byl 7. 2. 1985 vyhlášen jako „Laboratoř v přírodě“ pro oddíl ochránců přírody při ZŠ Kněžice. Stal se místem pro rozvíjení biologických znalostí a dodnes přispívá k záchraně mizejících rostlinných druhů podhorských luk. Základy jsou tak založeny na ekologické výchově dětí a mládeže a na péči o chráněná území v okolí Kněžic. Od roku 1991 působí v rámci ČSOP Kněžice středisko ekologické výchovy Chaloupky. ČSOP Kněžice postupně na Chaloupkách buduje areál z bývalého loveckého zámečku – pozdější lesovny. Činnost střediska Chaloupky se postupně rozrůstá a je směřována zejména do oblasti výukových programů pro školy a vzdělávání pedagogických pracovníků. V roce 1995 je středisko Chaloupky zařazeno do sítě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako první nestátní školské zařízení zaměřené na ekologickou výchovu a vzdělávání. Po dalších jednáních s MŠMT v roce 1998 zakládá ČSOP Kněžice samostatnou právnickou osobu – obecně prospěšnou společnost s názvem „Chaloupky – středisko pro vzdělávání a výchovu v přírodě, o.p.s.“, která přebírá výchovnou a vzdělávací činnost.

Od roku 1999 tak došlo k rozdělení činností a ČSOP zůstaly tyto činnosti:

- * provoz a údržba areálu střediska Chaloupky
- * Ekocentrum – osvěta veřejnosti, přírodovědné soutěže
- * programy na ochranu přírody, údržba chráněných území
- * dětské oddíly mladých ochránců přírody Vydry
- * Regionální centrum ČSOP

CO PŘINESL ROK 2008

✿ Rok 2008 byl rokem velkých změn, ať již v dobrém, ale i v tom smutném. Od ledna jsme přijali nového odborného pracovníka ing. Václava Křivana, který započal významný rozvoj v oblasti ochrany přírody. Byl akreditován Pozemkový spolek Podhorácko. Založili jsme Centrum ochrany přírody.

✿ V červenci nás zastihla velmi smutná událost. Po krátké vážné nemoci zemřela zakladatelka tradice ochrany přírody na Chaloupkách a naší organizace ZO ČSOP Kněžice, její dlouholetá předsedkyně, paní Mgr. Květoslava Burešová.

✿ Svolanou členskou schůzí dne 1. listopadu 2008 byla do pozice nové předsedkyně ZO jmenována Iveta Machátová a novou členkou výboru se stala RNDr. Iva Suchá, RNDr. Jozef Zetěk byl potvrzen v roli hospodáře organizace a ing. Jiří Kvasnička jako revizor.

✿ Na konci roku byla podepsána kupní smlouva na zakoupení statku v Zašovicích. Statek stojí hned vedle námi zakoupené bývalé školy a navazují na sebe zahradou. Oba tyto objekty dávají dobré zázemí pro další rozvoj v oblasti ochrany přírody a praktické péče o přírodu.

✿ Koncem roku bylo zakoupeno 9 ovcí – základ budoucího stáda, které se bude využívat při praktické ochraně přírody v podobě pastvy. Staly jsme se členy Koordinačního uskupení neziskových organizací kraje Vysočina – KOUS, o.s.

✿ Po dohodě s Chaloupkami o.p.s. jsme převzali distribuci a prodej metodických a propagačních materiálů.

PROGRAMY NA OCHRANU PŘÍRODY

Ochrana přírody patří ke kořenům výchovné a vzdělávací činnosti ve středisku Chaloupky – byla zahájena již v roce 1984. Péče o chráněné podmáčené louky a bývalé pastviny s výskytem ohrožených rostlinných druhů je péčí o přírodní dědictví, které nám (stejně jako dědictví kulturní) zanechali naši předkové.

Centrum ochrany přírody

Od 1. 1. 2008 byla zahájena činnost Centra ochrany přírody, jehož cílem je navázání na dosavadní aktivity ZO ČSOP Kněžice, zejména v odborné a praktické činnosti v oblasti ochrany přírody v regionu Českomoravské vysočiny.

Odborným garantem těchto činností je Ing. Václav Křivan:

Dosavadní praxe:

- ✿ Správa CHKO Třeboňsko – odborný pracovník OP (Natura 2000, plány péče o MZCHÚ, management)
- ✿ Správa NP Podyjí – odborný pracovník – zoolog (zoologie, Natura 2000, management)

Další aktivity:

- ✿ zpracování zoologických inventarizačních průzkumů (CHKO Třeboňsko, CHKO Žďárské vrchy, Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj, AOPK ČR),
- ✿ monitoring evropsky významných druhů živočichů (AOPK ČR),
- ✿ odborné posudky v oblasti ochrany živočichů,
- ✿ odborné a populární publikace v oblasti entomologie, ochrannářského managementu a ochrany přírody,
- ✿ účast v projektech se zaměřením na ochranu přírody (Implementace Natury 2000 v ČR).

ČINNOSTI CENTRA V OBLASTI OCHRANY PŘÍRODY:

- ✿ zoologické inventarizační průzkumy se zaměřením na hmyz, obojživelníky, plazy, ptáky,
- ✿ monitoring evropsky významných druhů živočichů,
- ✿ odborné posudky v oblasti ochrany přírody,
- ✿ zpracování plánů péče o MZCHÚ, EVL,
- ✿ plánování a realizace managementu přírodně cenných lokalit,
- ✿ monitoring výskytu a likvidace invazních druhů rostlin.

Projekty v rámci programu Ochrana biodiverzity – Národní program ČSOP

<http://www.chaloupky.cz/projekty-na-ochranu-prirody.html>

- ✿ Mapování ohrožených druhů denních motýlů Brtnicka
- ✿ Mapování vážek v povodí Brtnice
- ✿ Průzkum brouků fragmentu bučin na hoře Mařenka (Třebíčsko)

Odborné průzkumy:

Entomologické inventarizační průzkumy

- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin bezobratlých PP Dubová stráž u Dačic.
- ✿ Entomologický inventarizační průzkum vybraných skupin bezobratlých PP Mrázkova louka.
- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin brouků (Coleoptera) na lokalitě Branská dubina.
- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin brouků (Coleoptera) na lokalitě NPR Ruda u Hrusic.
- ✿ Entomologický inventarizační průzkum střevlíkovitých (Coleoptera: Carabidae) na vybraných lokalitách v CHKO Žďárské vrchy – PP Les Na Dolíku u Rváčova, PR Suché kopce, PR Volákův kopec a Rybníky u Trhové kamenice – PP Mlýnský rybník a rybník Rohlík, PP Zadní rybník.
- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin hmyzu (Coleoptera, Lepidoptera, Rhopalocera, Odonata) na lokalitě PP Uherčická louka.
- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin hmyzu (Coleoptera, Lepidoptera, Rhopalocera, Odonata) na lokalitě PP Žleby.

- ✿ Entomologický průzkum vybraných skupin hmyzu v EVL v Jihomoravském kraji – EVL Biskoupský kopec, Červené stráně, Žebětín, Zřídla u Nesvačilk, Židlochovice – Zámecký park, Paví kopec, Ječmeniště, Načeratický kopec, Skalky u Havraníků, Slanisko Dobré pola, Slanisko Novosedly, Vrbovecký rybník.

Monitoring evropsky významných druhů hmyzu

- ✿ Monitoring evropsky významného druhu *Leucorrhinia pectoralis* na Znojemsku v roce 2008.
- ✿ Monitoring evropsky významného druhu *Ophiogomphus cecilia* na Znojemsku v roce 2008.
- ✿ Monitoring *Parnassius mnemosyne* na vybraných lokalitách Znojemska a Třebíčska v roce 2008.
- ✿ Monitoring evropsky významného druhu *Graphoderus bilineatus* v roce 2008.

Další realizované projekty

- ✿ Monitoring výskytu a potravních zvyklostí husy velké, husy polní a husy běločelé a na ně vázaného orla mořského jako předmětů ochrany Ptačí oblasti Střední nádrž vodního díla Nové mlýny (dále jen VDNM) včetně významných rušivých vlivů ve vazbě na aktuální nabídku potravních zdrojů vymezeného území.
- ✿ Pozemková identifikace v oblastech tradičního výskytu dropa velkého na Znojemsku.
- ✿ Monitoring hnízdního výskytu raroha velkého na vybraných lokalitách Znojemska.

Praktická péče o lokality

V roce 2008 byla realizována aktivní péče na 9 lokalitách, celková plocha realizovaných zásahů je cca 9,5 ha.

Přehled lokalit a realizovaných zásahů:

- ✿ PP Urbánkův palouk (zadavatel Kraj Vysočina – ruční kosení).
- ✿ PR Na Podlesích (zadavatel Kraj Vysočina) – ruční kosení, kácení dřevin.
- ✿ Vřesoviště u Suché (zadavatel Magistrát Jihlava – ruční kosení).
  - ✿ Stráně pod Martinickou cihelnou (Program péče o krajinu) – ruční kosení, vyřezávání náletu.
  - ✿ Kunšovec (Program péče o krajinu) – ruční kosení.

- ✿ Opatov – stráně u silnice na Kněžice (Program péče o krajinu) – ruční kosení.
- ✿ Štěměchy – Vrchy, Úvoz, louka nad koupalištěm (Program péče o krajinu) – ruční kosení.
- ✿ Ptáčov – stráně u odbočky na Hostákov (Program péče o krajinu) – ruční kosení, vyřezávání náletu.

Praktické práce na chráněných územích a dalších přírodně cenných lokalitách proběhly za vydatné pomoci dobrovolníků.

V roce 2008 proběhly 3 tradiční brigády, kterých se zúčastnilo přes 30 dobrovolníků, odpracováno bylo přibližně 1000 hodin.

Všem, kteří přispěli svou prací k úspěšnému provedení naplánovaných zásahů, patří velký dík.

Pozemkový spolek Podhorácko

Pozemkový spolek Podhorácko byl založen při ZO ČSOP Kněžice. Hlavním cílem aktivit je vyhledávání přírodně cenných lokalit v regionu a zabezpečení péče o ně. Dlouholetá činnost ZO ČSOP Kněžice byla doposud zaměřena zejména na péči o chráněná území, osvětovou a vzdělávací činnost. Od roku 2008, kdy byl přijat pracovník zaměřený na ochranu přírody na plný úvazek, dochází k rozšíření aktivit v ochraně přírody s cílem zajistit ochranu doposud opomíjených cenných lokalit v regionu Vysočiny nacházejících se mimo zvláště chráněná území. Většina aktivit je směřována do oblasti jižní Vysočiny do oblasti Třebíčska a Jihlavska.

Pozemkový spolek Podhorácko byl akreditován Národní radou pozemkových spolků 6. 3. 2008, v prvním roce činnosti byla zahájeno jednání s vlastníky pozemků, připraven je výkup 2 ha pozemků, do pronájmu byly získán 1 ha pozemků v PP Na Podlesích.

Činnost pozemkového spolku je podpořena Českým svazem ochránců přírody a z Programu podpory regionů ČSOB a Poštovní spořitelny v rámci projektu „Záchrana přírodně cenných lokalit Podhorácka – místní spolupráce s vlastníky“.

V roce 2008 byl realizován projekt „Rozvoj činnosti pozemkového spolku Podhorácko“ podpořený z programu Místo pro přírodu ČSOP.

EKOCENTRUM CHALOUPKY

Ekocentrum Chaloupky připravuje místní a krajská kola přírodovědných soutěží Zelená stezka – Zlatý list a Ekologická olympiáda, víkendové brigády na chráněných územích spojené s osvětovou činností, akce pro odbornou a širokou veřejnost.

SEMINÁŘE K OCHRANĚ PŘÍRODY

Odborný seminář Aktuální trendy v péči o přírodně cenné lokality

29.–30. ledna 2008, středisko Chaloupky

Metodicko-vzdělávací seminář na téma trendy v péči o přírodně cenné lokality. Semináře se zúčastnilo více než 60 odborníků z kraje Vysočina, z Jihomoravského, Jihočeského a Pardubického kraje. Mezi zúčastněnými byli pracovníci krajských úřadů, městských úřadů, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, správ chráněných krajinných oblastí, NP Podyjí, nevládních organizací, muzeí a nezávislých odborníků.

Seminář proběhl v rámci projektu „Zapojování veřejnosti do ochrany přírody v kraji Vysočina“.

Odborný seminář Péče o přírodní lokality

sobota 23. února, Jihlava

Seminář určený pro pracovníky a dobrovolníky neziskových organizací zabývajících se ochranou přírody v kraji Vysočina. Seminář přinesl shrnutí toho nejdůležitějšího z předcházejícího dvoudenního semináře ve středisku Chaloupky. Celkem 15 účastníků se dozvědělo novinky v péči o přírodně cenné lokality a vyměnilo si vlastní zkušenosti z praxe. Lektory semináře byli Václav Křivan a Luděk Čech z AOPK v Havlíčkově Brodě. Seminář proběhl v rámci projektu „Zapojování veřejnosti do ochrany přírody v kraji Vysočina“.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Vycházka do okolí Štěměch

sobota 25. května 2008

Vycházka určená místním obyvatelům obce Štěměchy, jejímž cílem bylo přiblížit místním lidem zajímavé přírodní lokality a druhy vyskytující se v okolí obce. Akci vedl Václav Křivan. Vycházky se zúčastnilo 25 účastníků a trvala přibližně 5 hodin. Trasa vedla do okolí Dašova, na vrch Mařenku a na louky v okolí obce. Účastníci se seznámili s mnoha zajímavými druhy rostlin a živočichů, které lze v okolí Štěměch najít zejména na zbytcích vlhkých luk, bývalých pastvinách a ladech, také v zachovalých listnatých lesích v okolí vrcholu Mařenky. Dále byly prezentovány lokality, na kterých jsou prováděny zásahy na podporu a uchování biodiverzity jako je kosení a odstraňování náletu na bývalých obecních pastvinách. Akce proběhla v rámci projektu „Zapojování veřejnosti do ochrany přírody v kraji Vysočina“.

Louka plná orchidejí

neděle 1. června 2008, PR Na Podlesích u Hrutova

Netradiční Den otevřených dveří na podmáčené orchidejové louce. Pro účastníky je připraven doprovodný program upozorňující na problematiku ochrany přírody a na to, co na takové podmáčené louce roste a žije. 80 účastníků.

Celkem 4 akce v délce 5 dnů pro 25 dětí a 140 dospělých.

PŘÍRODOVĚDNÉ SOUTĚŽE

Místní kolo Zelené stezky – Zlatý list

sobota 12.4.2008, PP Balinské údolí, Velké Meziříčí

Ani špatné počasí neodradilo celkem 38 dětí z Velkého Meziříčí, Borů a Velké Bíteše od účasti v soutěži. Dětské kolektivy si zde ověřily své znalosti o přírodě. Tentokrát poznávaly ptáky, určovaly druhy stromů podle plodů, zodpovídaly otázky z astronomie a zamýšleli se nad tím, jak pomoci volně žijícím živočichům v nouzi. Nechybělo ani botanické stanoviště, kde děti přemýšlely o přizpůsobení rostlin stanovištním podmínkám. Vítězné kolektivy postoupily do krajského kola.

Celou akci pořádal Český svaz ochránců přírody Kněžice již tradičně ve spolupráci se Střediskem ekologické výchovy Ostrůvek, Velké Meziříčí.

Výsledková listina

Družstvo	Škola	Soutěžících	Počet bodů	Pořadí	
Kategorie mladších					
Bobši	MOP Bobši	Bory 161, 594 61	5	90	1.
Fialové holínky	ZŠ Školní	Školní 2055, 594 01 Velká Bíteš	4	73,25	2.
Lišky	ZŠ Školní	Školní 2055, 594 01 Velká Bíteš	3	61	3.
Kategorie starších					
Boráci	MOP Bobši	Bory 161, 594 61	5	83,5	3.
Skautíci	ZŠ Velká Bíteš	Sadová 579, 595 01 Velká Bíteš	6	94,5	1.
Pídalky	ZŠ Školní	Školní 2055, 594 01 Velká Bíteš	4	75	4.
Sovičky	MOP Bobši	Bory 161, 594 61	5	86,5	2.
Žadní	ZŠ Školní	Školní 2055, 594 01 Velká Bíteš	6	75	5.
Celkem			38		

Zelená stezka – Zlatý list – 11. ročník krajského kola

16.–18. května 2008, Mladé Bříště u Humpolce

11. ročníku krajského kola přírodovědné soutěže Zelená stezka – Zlatý list pro kraj Vysočina se zúčastnilo 95 dětí soutěžících z 9 organizací. Soutěžilo 7 družstev v kategorii mladších a 9 družstev v kategorii starších.

I v letošním ročníku se sešli ostřílení borci a také úplní nováčci v účasti na této soutěži. Bylo to družstvo mladších Zubří z Bohdalova. A ukázali, že být nováček neznamena být poslední.

V pátek v podvečer se účastníci sjeli do krásného prostředí kraje studánek v okolí Mladých Bříští. Sobota začala pro obě kategorie obhajobami celoročních prací pro přírodu.

Před obědem tábor navštívil Pavel Koubek ze záchrané stanice v Pavlově s živými ukázkami dravců, sovou Zuzanou a sokolem. Děti se tak dozvěděli mnoho ze života stanice, jak to chodí, když se k nim dostane poraněný živočich, jak se zachovat, když najdu poraněné zvíře apod. Odpoledne na účastníky v mladší kategorii čekala exkurze do okolní přírody v doprovodu místního revírníka pana Ing. Františka Neckáře a přírodovědce Václava Křivana. Starší kategorie změnila své síly a soutěžní stezce. Poslední hlídky na trase zastihl první déšť. Ten nás provázel po celou neděli. Přesto i mladší vyběhli na pomyslnou soutěžní stezku, která ovšem vedla jen po chatkách tábořiště. Starší soutěžící, kteří již od sobotního večera znali výsledky, odvážně vykročili i přes vytrvalý déšť také na exkurzi v doprovodu stejných odborníků. Po obědě proběhlo vyhlášení výsledků v mladší kategorii a odjezd domů s pěknými cenami, které čekali na každého soutěžícího.

Výsledková listina

Kategorie mladších						
Pořadí	Družstvo	I. hlídka	II. hlídka	Mezisočet	Objahoby	Celkem
1	Primáti Chotěboř	85,6	89,75	175,35	9	184,35
2	Pampeliška Polná	84,5	87,25	171,75	9	180,75
3	Brainiac Drásov	82,8	86,05	168,85	6	174,85
4	Kulíšci Nové Veselí	81	79,9	160,9	10	170,9
5	Bobši Bory	80,5	74,2	154,7	10	164,7
6	Zubří Bohdalov	72,35	78,5	150,85	6	156,85
7	Otakárci Přibyslav	68,25	78,25	146,5	7	153,5
Kategorie starších						
Pořadí	Družstvo	I. hlídka	II. hlídka	Mezisočet	Objahoby	Celkem
1	Pelhřimov – Sciurus	84,5	78,4	162,9	8	170,9
2	Nové Veselí 2 – Kulíšci 2	62,45	70,65	133,1	10	143,1
3	Polná – Pampelišky	56,55	75,9	132,45	9	141,45
4	Chotěboř 1 – Bobříci	70,5	61,85	132,35	9	141,35
5	Chotěboř 2 – Parada	60,85	70,5	131,35	9	140,35
6	Velká Bíteš – Skautíci	64,25	66,9	131,15	8	139,15
7	Nové Veselí 1 – Kulíšci 1	43,8	69,1	112,9	10	122,9
8	Drásov – Rosničky	53,1	56,65	109,75	6	115,75
9	Přibyslav – Otakárci	47,5	0	47,5	7	54,5

Ekologická olympiáda – 5. ročník krajského kola

15.–17. října 2008, Chata Doubravka u Chotěboře, CHKO Železné hory

Celkem 33 studentů v 11 soutěžních družstev ze 7 středních škol z Vysočiny (gymnázia z Třebíče, Pelhřimova, Humpolce, Havlíčkova Brodu a Chotěboře, Katolické gymnázium Třebíč a FARMEKO Jihlava) úspěšně zvládlo letošní nelehké téma celé soutěže, kterým bylo Paměť krajiny.

Soutěž se skládá z teoretické části, kde jsme prověřili znalosti studentů z biologie, ale také dějepisu či výtvarné výchovy, když poznávali krajinářská díla významných malířů. Nejdůležitější částí je ale praktická část, na které celé družstvo po většinu soutěže pracuje a na závěr ji prezentuje před porotou. Po teoretických testech ve středu v podvečer pan Ing. František Bárta, vedoucí Správy CHKO Železné hory, účastníky velmi poutavě seznámil s krajem Železných hor.

Každé družstvo dostalo vymezené území, které se snažilo co nejdůkladněji prozkoumat. Vodítkem jim byly pracovní listy, kde měli zadání, že se mají zaměřit například na změny struktury a diverzity krajiny, druhovou skladbu lesů, lidská sídla, na paměť krajiny a lidí v ní žijících (smírčí kameny, boží muka, křížky, studánky, kapličky, pověsti, lidová slovesnost), vodu v krajině a její paměť, ale také průmysl a stavebnictví či neofyty a invazní rostliny. Jako podklady jim sloužily staré i současné mapy dané oblasti a staré fotografie, historické prameny v knihách, ale především poznatky získané přímo v terénu. Území si prošli, ptali se lidí, fotografovali, zakreslovali do map.

Ve čtvrtek v podvečer byly na programu prezentace zpracované praktické části. V odborné komisi, která vše hodnotila, zasedli pracovníci Městského úřadu Chotěboř Ing. Iva Čechová a Karel Anderle, botanik Správy CHKO Železné hory Josef Rusňák, revírník pan Ing. Pavel Starý a programový vedoucí střediska Chaloupky a programový vedoucí soutěže Ing. Martin Kříž. Vítězné družstvo bude v květnu 2009 reprezentovat Vysočinu v národním kole.

Páteční den byl ve znamení exkurze do barevné podzimní přírody v doprovodu odborníků. Navštívili přehradu Pařížov a prošli se lesy v Národní přírodní rezervaci Lichnice – Kaňkovy hory.

Na přípravě a realizaci akce se podílely – středisko Chaloupky, Správa CHKO Železné hory, Město Chotěboř, Lesy ČR, s.p. – LS Nasavrky, CDM ČSOP a Kraji Vysočina.

Výsledková listina:

	Organizace	název družstva	členové družstva
1	Gymnázium Chotěboř	HAMATO	Hanka Bednářová, Tomáš Žemlička, Matěj Man
2	Gymnázium Pelhřimov		Anežka Kačková, Michal Kešner, Zdislava Šrůtková
3	Gymnázium Pelhřimov	Vincenti	Svatava Šrůtková, Vendula Štechová, Marie Bečková
4	Gymnázium Humpolec	Petráci	Ondřej Příhoda, Adéla Staňková, Tereza Kutíšová
5	Gymnázium Humpolec	Filipíci	Kateřina Rýpalová, Kateřina Krejčová, Veronika Buráňová
6	FARMEKO Jihlava	Brouci	Lenka Fučíková, Jitka Fulnečková, Michal Tvrdlík
7	Gymnázium Třebíč	G3	Hana Trojanová, Dominika Tomková, Zuzana Klusáčková
8	Katolické gymnázium Třebíč	MKM	Libor Komárek, Hana Mašková, Stanislava Mašková
9	Gymnázium Třebíč	Pampeliška	Jana Bartůňková, Lucie Batistová, Michal Zima
10	Gymnázium Havlíčkův Brod	Dutá hlava	Petr Vozáb, Markéta Rezková, Nikolleta Benešová
11	FARMEKO Jihlava	Farmíci	Nikol Hávová, Tereza Vítková, Denisa Deverová

Celkem 3 akce v délce 7 dnů pro 166 dětí a 46 dospělých a pomocníků.

AKCE NA POMOC PŘÍRODĚ

Jarní probuzení

27.–29. června 2008

Jarní brigáda na chráněném území Na Podlesích u Hrutova – kosení hranic chráněného území.

Kosení 2008

20. července – 1. srpna 2008

Velká letní akce na pomoc přírodě – kosení dvou podmáčených orchidejových luk Na Podlesích a Urbánkův palouk a další drobné práce v okolí střediska.

Podzimní uložení

31. 10.–2. 11. 2008

Podzimní práce na louce Na Podlesích – vynášení pokácených olší a práce na nově udržovaných přírodně cenných lokalitách – vynášení vysečené trávy.

Celkem 3 akce pro veřejnost na pomoc přírodě v délce 18 dní, účast 30 dobrovolníků.

Na pomoc přírodě věnovali celkem 1.000 hodin.

DĚTSKÝ ODDÍL VYDRY

Oddíly pracují v rámci Českého svazu ochránců přírody jako mladí ochránci přírody (MOP). Oddíl má své členy v Kněžicích a Okříškách. Poděkování za spolupráci patří Michalu Kulíkovi a Janě Stibralové z Centra pro děti a mládež Českého svazu ochránců přírody a Obecnímu úřadu Okříšky.

Vedoucí dětského oddílu Vydry z Okříšek: Iva Suchá, Zašovice a Luboš Mansfeld, Okříšky

Vedoucí dětského oddílu Vydry Kněžice: Ing. Pavlína Křivanová, Ph.D.

Činnost v roce 2008

Dětský oddíl Vydry v Okříškách a v Kněžicích měl v roce 2008 10 členů. Jednou za měsíc na pravidelné schůzky oddílu z Kněžic docházel na Chaloupky také pan včelař Bohumil Tichý z ČSV Třebíč. Při oddílu v Okříškách pracuje také řezbářský kroužek vedený Lubošem Mansfeldem.

Vedoucí oddílu z Kněžic: Pavlína Křivanová (kroužek pracoval do června 2008, pak Pavlína Křivanová odešla na mateřskou dovolenou a kroužek převzala Jana Zeřková pod ZŠ Kněžice)

Vedoucí oddílu z Okříšek: Iva Suchá (pravidelné schůzky jen do června, pak již jen víkendové akce). Dále oddíly uspořádaly tyto akce:

	datum	dnů	Název akce	děti	Dosp	děťodny	Dosp/dny
1	4. 1. 2008	3	Víkend na Chaloupkách – odd.Kněžice	6	2	18	6
2	1. 3. 2008	2	Víkend na Chaloupkách – odd.Kněžice	8	1	16	2
3	8. 5. 2008	4	Šumava – oddíl Okříšky	8	2	32	8
4	20. 6. 2008	3	Sen noci svatojánské – oddíl Okříšky	5	1	15	3
5	1. 7. 2008	5	CHKO Blanič – oddíl Okříšky	5	1	25	5
6	27. 8. 2008	2	Studánka – rozloučení s táborem – odd.Okříšky	6	1	30	5
7	25. 10. 2008	5	Beskydy – Hajdovy paseky – oddíl Okříšky	6	2	30	10

Celkem 7 akcí v délce 24 dnů pro 44 dětí a 10 dospělých.

REGIONÁLNÍ CENTRUM

ZO ČSOP Kněžice bylo dne 8. listopadu 2002 Ústřední výkonnou radou ČSOP jmenováno Regionálním centrem ČSOP pro kraj Vysočina.

V regionálním centru jsou tyto pověřené osoby pro tyto oblasti:

Ochrana přírody: Ing. Václav Křivan (tel. 721 321 281)

Děti a mládež: RNDr. Iva Suchá (tel. 568 870 359)

Práce se členy a kontaktní osoba: Iveta Machátová (tel. 567 216 881)

Vedoucí regionálního centra je Iveta Machátová.

Regionální centrum zajišťuje základním organizacím v kraji informační servis – pravidelné mailové rozesílky a 4x ročně i rozesílky poštou. Za rok 2008 bylo elektronicky posláno celkem 140 zpráv. Zprávy se týkají pozvánek na akce, upozornění na možnosti financování různých aktivit ZO, ale také aktuálních témat v oblasti ochrany přírody nejen na Vysočině.

Základní organizace ČSOP mohou také využívat internetových stránek www.ekovysočina.cz, které spravují Chaloupky o.p.s. Tyto stránky jsou určeny pro propagaci činnosti neziskovek na Vysočině, které jsou zaměřeny na ochranu přírody, ekologii a osvětu veřejnosti.

Předsedkyně ZO ČSOP Kněžice a vedoucí Regionálního centra Iveta Machátová, je v Koordinačním uskupení neziskových organizací kraje Vysočina (KOUS, o.s.) zástupkyní pro sekci ekologie a životní prostředí.

MÉDIA

V roce 2008 jsme zaznamenali v tištěných a internetových médiích celkem 44 zpráv o naší organizaci a o akcích, které pořádala.

Nejvíce zpráv bylo uveřejněno na internetovém deníku Vysočina-news a i-vysočina. Z tištěných médií to byly pak Horácké noviny a Třebíčský Deník.

V roce 2008 jsme začali úzce spolupracovat s Chaloupkami o.p.s. a Českým rozhlasem Region na vzniku a pokračování rozhlasové relace Chaloupecká chvílka. Jednalo se o 5-ti minutovou relaci, která každý všední den po 16 hodině přinášela posluchačům zajímavosti z přírody nebo pozvánky na zajímavé akce do přírody. Nejvíce příspěvků o přírodě připravil Václav Křivan, který je i v rozhlasu nebo přímo v terénu s pracovníky rozhlasu natáčel.

ČLENOVÉ A PRACOVNÍCI

V roce 2008 mělo ZO ČSOP Kněžice dva zaměstnance celkem na 1,1 úvazku:

* Ing. Václav Křivan – odborný pracovník – od 1. 1. 2008, úvazek 1,0

* RNDr. Jozef Zetěk – hospodář, úvazek 0,1

Základní organizace ČSOP Kněžice, měla k 31. prosinci 2008 tyto členy:

Vladislav Bureš, Třebíč
Romana Brychtová, Nová Brtnice
Jiří Dohnal, Kněžice
Marcela Pelikánová, Lovosice
Mgr. Markéta Navrátilová, Horní Heřmanice
Iva Suchá, Okříšky – členka výboru
Josef Zetěk, Brtnice – hospodář
Jiří Dvořáček, Třebíč
Jiří Kvasnička, Kněžice
Iveta Machátová, Brtnice – předsedkyně
Jana Zeřková, Brtnice
Andrea Závodská, Radonín
Ing. Helena Špinarová, Kněžice
Eliška Zelená, Kněžice

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ V ROCE 2008

ZO ČSOP Kněžice účtuje postupy, které vycházejí z vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. ZO ČSOP je plátcem daně z přidané hodnoty.

ROZVAHA K 31. 12. 2008

Aktiva v tis. Kč	k 1. 1. 2008	k 31. 12. 2008
A. Dlouhodobý majetek celkem	13 614	13 682
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	19 369	20 500
1. Pozemky	865	1 035
3. Stavby	18 141	19 071
4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	363	363
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0	31
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-5 755	-6 818
6. Oprávky ke stavbám	-5 417	-6 478
7. Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-338	-340
B. Krátkodobý majetek celkem	992	861
I. Zásoby celkem	83	229
7. Zboží na skladě a v prodejnách	83	229
II. Pohledávky celkem	435	328
1. Odběratelé	347	286
4. Poskytnuté provozní zálohy	50	4
5. Ostatní pohledávky	3	3
12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	35	35
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	474	304
1. Pokladna	10	4
2. Ceniny	2	0
3. Účty v bankách	462	300
Aktiva celkem:	14 606	14 543

Pasiva v tis. Kč	k 1. 1. 2008	k 31. 12. 2008
A. Vlastní zdroje celkem	13 042	13 042
I. Jmění celkem	12 750	12 315
1. Vlastní jmění	10 848	10 121
2. Fondy	1 902	2 194
II. Výsledek hospodaření celkem	292	727
1. Účet výsledku hospodaření	292	
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		727
B. Cizí zdroje celkem	1 564	1 501
II. Dlouhodobé závazky celkem	1 375	490
7. Ostatní dlouhodobé závazky	1 375	490
III. Krátkodobé závazky celkem	189	1 011
1. Dodavatelé	3	99
4. Ostatní závazky	0	500
5. Zaměstnanci	1	22
7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	1	14
8. Daň z příjmů	14	119
9. Ostatní přímé daně	0	4
10. Daň z přidané hodnoty	35	176
17. Jiné závazky	45	54
22. Dohadné účty pasivní	90	23
Pasiva celkem:	14 606	14 543

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY ZA ROK 2008

A. Náklady v tis. Kč	
I. Spotřebované nákupy celkem	185
1. Spotřeba materiálu	106
2. Spotřeba energie	29
4. Prodané zboží	50
II. Služby celkem	493
5. Opravy a udržování	25
6. Cestovné	81
8. Ostatní služby	387
III. Osobní náklady celkem	371

9. Mzdové náklady	270
10. Zákonné sociální pojištění	89
12. Zákonné sociální náklady	12
IV. Daně a poplatky celkem	8
14. Daň silniční	4
15. Daň z nemovitostí	1
16. Ostatní daně a poplatky	3
V. Ostatní náklady celkem	55
18. Ostatní pokuty a penále	0
20. Úroky	32
24. Jiné ostatní náklady	23
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	336
25. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	336
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	7
32. Poskytnuté příspěvky	7
Náklady celkem	1 455

B. Výnosy v tis. Kč

I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	2 127
2. Tržby z prodeje služeb	1 973
3. Tržby za prodané zboží	154
IV. Ostatní výnosy celkem	0
15. Úroky	0
VI. Přijaté příspěvky celkem	52
27. Přijaté příspěvky (dary)	50
28. Přijaté členské příspěvky	2
VII. Provozní dotace celkem	122
29. Provozní dotace	122
Výnosy celkem:	2 301
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	846
Daň z příjmů	119
D. Výsledek hospodaření po zdanění	727

VÝNOSY PODLE ZDROJŮ:

Výnosy z vlastní činnosti	2 127	92,4%
Dotace veřejné správy	122	5,3%
Nadační příspěvky a dary	52	2,3%
Výnosy celkem:	2 301	100,0%

KOMENTÁŘ K ZÁVĚRCE

Výnosy organizace z vlastní činnosti jsou tvořeny z těchto oblastí: –ochrany přírody a ekologické výchovy a vzdělávání: 1.017 tis. Kč –provoz areálu Chaloupky, prodej metodických materiálů, reklama: 1.110 tis. Kč

Provozní dotace byly poskytnuty z těchto programů	
Dotace na provoz celkem ze státního rozpočtu	90
Z toho:	
Ministerstvo životního prostředí, Program péče o krajinu	75
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Sdružení mladých ochránců přírody	15
Dotace na provoz celkem z rozpočtu územních samosprávných celků	32
Z toho:	
Krajský úřad Vysočina, odbor školství, mládeže a sportu	30
Městys Okříšky	2

Dar ve výši 50 tis. Kč byl poskytnut Československou obchodní bankou, a. s. v rámci Programu podpory regionů.

NAŠI ČINNOST V ROCE 2008 PODPOŘILY

Krajský úřad kraje Vysočina
Lesy České republiky, s.p.
Sdružení MOP ČSOP Praha
Český svaz ochránců přírody – Ústřední výkonná rada
Město Chotěboř
Městys Okříšky
ČSOB a Poštovní spořitelna z Programu podpory regionů
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Chaloupky o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání v rámci projektu „Zapojování veřejnosti do ochrany přírody“, který byl podpořen Blokovým grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2008

ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice

Kněžice 109, 675 21 Okříšky

telefon: 568 423 456, 567 216 881

e-mail: csop@chaloupky.cz, <http://www.chaloupky.cz>

Sestavili: Iveta Machátová, ing. Václav Křivan, RNDr. Jozef Zetěk

foto: archiv ČSOP, Pavel Holánek, Václav Křivan

2008, tištěno na recyklovaném papíře